

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobce: **H. H. A.**, zast. Mgr. Daliborem Lípou, advokátem, se sídlem Vyšehradská 702/12, Karlovy Vary, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 10. 2017, č. j. OAM-2032/DS-PR-P12-2017, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 10. 2017, č. j. 60 Az 73/2017 - 18,

takto:

Usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 23. 10. 2017, č. j. 60 Az 73/2017 - 18, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalobce podal dne 19. 10. 2017 ke Krajskému soudu v Plzni žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 10. 2017, č. j. OAM-2032/DS-PR-P12-2017, kterým bylo rozhodnuto ve věci jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany zastavením řízení podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, pro nepřípustnost žádosti podle § 10a odst. 1 písm. b) téhož zákona. Dále bylo napadeným rozhodnutím stanoveno, že státem příslušným k posouzení žádosti podle čl. 3 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, je Rumunsko.

[2] Součástí žaloby byl také návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů, který žalobce odůvodnil tím, že se nachází v zařízení pro zajištění cizinců, je zcela bez prostředků, nemá znalosti českého práva, ani není schopen žalobu sám odůvodnit. Žalobce požádal

o ustanovení Mgr. Jindřicha Lechovského, advokáta, který se zabývá cizineckým právem, neboť již v minulosti mu byl ustanoven Městským soudem v Praze v řízení vedeném u tohoto soudu pod sp. zn. 4 A 108/2017 - 19, o žalobě proti rozhodnutí o zajištění, a s případem žalobce je tedy seznámen.

[3] Krajský soud usnesením ze dne 23. 10. 2017, č. j. 60 Az 73/2017 - 18, ustanovil žalobci jako zástupce Mgr. Dalibora Lípu, advokáta, se sídlem Vyšehradská 702/12, 360 01 Karlovy Vary. V odůvodnění uvedl, že při ustanovení vhodného zástupce zohlednil i aktuální místo pobytu žalobce, kterým je Zařízení pro zajištění cizinců B. (dále jen „ZZC"), a zvolil advokáta, který sídlí v blízkosti uvedeného zařízení. Dále uvedl, že s ohledem na to, že v rozmezí dvou dnů (19. a 20. 10. 2017) obdržel celkem čtyři žaloby žalobců zajištěných v ZZC, kteří jsou státními příslušníky Irácké republiky, a tedy bude asi nutné při návštěvách ustanoveného zástupce v ZZC zajistit i přítomnost tlumočníka, zvolil soud z ekonomických důvodů pro všechna řízení stejného zástupce, který bude moci poskytnout právní pomoc všem klientům ve shodný den, kdy navštíví ZZC.

[4] Žalobce (dále jen „stěžovatel") napadl usnesení krajského soudu kasační stížností. Stěžovatel namítá, že nebyly důvody, aby mu nebyl ustanoven zástupcem Mgr. Jindřich Lechovský, o jehož ustanovení žádal. Tento advokát pravidelně dojíždí do ZZC, a je tak připraven stěžovateli poskytovat účelnou právní pomoc. S případem stěžovatele je seznámen, jelikož mu byl ustanoven Městským soudem v Praze pro řízení o žalobě proti zajištění podle zákona o pobytu cizinců. Stěžovatel se proto domnívá, že by mu byl schopen poskytnout právní pomoc efektivněji než ustanovený zástupce Mgr. Dalibor Lípa.

[5] Argument bližší vzdálenosti sídla Mgr. Dalibora Lípy k ZZC podle stěžovatele nemůže obstát, jelikož Mgr. Jindřich Lechovský do ZZC dojíždí často a náklady na toto dojíždění nese sám. Ostatně i vzdálenost mezi sídlem Mgr. Dalibora Lípy a ZZC a mezi sídlem Mgr. Jindřicha Lechovského a ZCC není až tak rozdílná. Stěžovatel nakonec shrnuje, že má k Mgr. Jindřichovi Lechovskému důvěru a jeho ustanovení nepřináší zbytečné náklady. Nebyly proto dány žádné rozumné důvody pro to, aby mu nebyl ustanoven.

[6] Mgr. Dalibor Lípa ve vyjádření uvedl, že stěžovatel je jedním ze čtyř zajištěných Iráčanů, kteří společně přicestovali do České republiky, a jejich současná situace je prakticky totožná. Všem těmto cizincům byl ustanoven jako advokát. Stěžovatel proti ustanovení nic nenamítal, naopak s ním souhlasil a vyslovil mu důvěru. Kasační stížnost stěžovatele jej proto udivila a považuje ji za rozpornou s jednáním a stanoviskem stěžovatele, které vyjádřil v rámci návštěvy dne 6. 11. 2017. Vyslovil přesvědčení, že kasační stížnost je v rozporu se zájmy stěžovatele a poukázal na skutečnost, že žalobu následující den po návštěvě stěžovatele doplnil.

II. Posouzení kasační stížnosti

[7] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou a proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s."), přípustná.

[8] Nejvyšší správní soud vzal v úvahu, že se jedná o věc, která musí být rozhodnuta přednostně a s nejvyšším urychlením, v níž je krajský soud vázán lhůtou k rozhodnutí (§ 32 odst. 6 zákona o azylu), a rozhodl o kasační stížnost bezodkladně.

[9] Kasační stížnost je důvodná.

[10] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v rozsudku ze dne 21. 12. 2009 č. j. 7 Azs 24/2008 - 141, shledal, že „*vyhovět návrhu na ustanovení konkrétního zástupce bude namístě především tehdy, bude-li takové rozhodnutí opřeno o rozumné a věcné důvody a současně nebude v rozporu s jinými hledisky, které je nezbytné při rozhodnutí o konkrétní osobě zástupce vzít v úvahu. Pokud totiž účastník řízení navrhne konkrétní osobu, která by jej měla zastupovat, obvykle tak činí z důvodů, které pokládá za rozumné a věcně oprávněné. Typicky účastník řízení navrhuje určitou konkrétní osobu tehdy, má-li k ní z určitých důvodů vybudován vztah důvěry, z něhož vyvozuje, že právě ona bude řádně hájit jeho zájmy. Tato důvěra přitom představuje jeden ze základních atributů vztahu mezi advokátem a jeho klientem [srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 11. 2005, č. j. 7 Azs 214/2005 - 96 (www.nssoud.cz)]. Vztah důvěry často vznikne tehdy, zabývala-li se navrhovaná osoba jako zástupce věcí účastníka řízení již dříve (např. v jiném řízení před orgány veřejné moci), zastupovala-li jej v jiné jeho věci, je-li z jiných důvodů obeznámena více než jiné osoby s jeho věcí či s jejími významnými aspekty nebo má-li určité specifické vlastnosti, schopnosti či dovednosti, které jsou předpokladem pro to, že by mohla ve věci účastníka řízení s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem vystupovat účinněji než jiné osoby. Takovými specifickými schopnostmi, vlastnostmi či dovednostmi může být například specializace navrhovaného zástupce na určitá právní odvětví či schopnost komunikovat s účastníkem řízení (typicky právě v případě žadatelů o mezinárodní ochranu) v jeho mateřštině nebo jiném jazyce, kterým se dorozumí.*“

[11] Důvodem pro nevyhovění návrhu na ustanovení konkrétního zástupce mohou být podle uvedeného rozsudku rozšířeného senátu potom především okolnosti, které „*svojí povahou či významem převažují nad respektováním rozumných a věcně oprávněných důvodů, které účastník uvedl ve svém návrhu. Takovými situacemi, kdy nebude vhodné návrhu na ustanovení konkrétního zástupce vyhovět, bude například to, že vzhledem k místu konání soudního řízení či k místu pobytu účastníka řízení by komunikace zástupce se soudem, s účastníkem řízení či s jinými osobami narážela na neúměrné obtíže, nebo to, že navrhovaný zástupce je toho času zaneprázdněn poskytováním právní pomoci jiným osobám a není schopen se věci účastníka řízení věnovat s potřebnou péčí. V tomto ohledu je nicméně třeba trvat na tom, že pokud soud návrhu účastníka řízení na ustanovení konkrétního zástupce nevyhoví, je povinen své rozhodnutí přezkoumatelným způsobem odůvodnit*.“

[12] V posuzovaném případě stěžovatel žádal o ustanovení zástupce Mgr. Jindřicha Lechovského, jelikož tento advokát byl stěžovateli již jednou ustanoven v souvisejícím řízení před Městským soudem v Praze a byl tak s jeho případem seznámen. Krajský soud této žádosti nevyhověl a namísto toho stěžovateli stanovil zástupcem Mgr. Dalibora Lípu. Tento postup odůvodnil především tím, že zvolil advokáta, který sídlí v blízkosti ZZC, kde se stěžovatel toho času nachází. Dále tento postup odůvodnil ekonomickými důvody spojenými s nutností zařídit tlumočníka pro stěžovatele a další státní příslušníky Irácké

republiky zajištěné v ZZC, kteří rovněž podali žaloby ke krajskému soudu ve stejný den jako stěžovatel.

[13] Nejvyšší správní soud konstatuje, že uvedené důvody v posuzovaném případě neodůvodňují nevyhovění návrhu stěžovatele na ustanovení Mgr. Jindřicha Lechovského. Stěžovatel svoji žádost o ustanovení tohoto advokáta rozumně a věcně odůvodnil s odkazem na předchozí zastoupení tímto advokátem a vzájemnou důvěru, a tuto skutečnost doložil. Sídlo Mgr. Jindřicha Lechovského (Šlejnická 1547/13, Praha) není od ZZC vzdáleno natolik, aby to představovalo při plnění účelu zastoupení neúměrné obtíže, a to zvlášť pokud se tento advokát cizineckým právem zabývá a do ZZC pravidelně dojíždí. Stěžovateli lze také přisvědčit, že vzdálenost sídel Mgr. Dalibora Lípy a Mgr. Jindřicha Lechovského od ZZC se neliší natolik významně, aby to mohlo ovlivnit rozhodnutí krajského soudu. Vzdálenost sídla kanceláře Mgr. Lechovského od krajského soudu je srovnatelná se vzdáleností kanceláře Mgr. Lípy.

[14] Úvaha soudu ohledně zajištění tlumočníka pro stěžovatele a další státní příslušníky Irácké republiky zajištěné v ZZC potom vychází pouze ze spekulace, že advokát ustanovený těmto osobám bude se všemi z nich jednat ve stejný den. Ani v případě, kdy by tato hypotetická situace reálně nastala, by se však nejednalo o důvod převažující nad zájmen stěžovatele na zastoupení konkrétním zástupcem podloženým rozumnými a věcnými důvody. Krajský soud přitom nevysvětlil, proč rovněž ostatním uváděným žalobcům nemohl ustanovit zástupcem Mgr. Lechovského.

[15] S ohledem na výše uvedené krajský soud pochybil, pokud stěžovateli k jeho odůvodněné žádosti ustanovil zástupcem Mgr. Dalibora Lípu namísto Mgr. Jindřicha Lechovského, o jehož ustanovení stěžovatel žádal a zároveň uvedl rozumné důvody pro tuto volbu.

[16] Tímto závěrem Nejvyšší správní soud nijak nezpochybňuje způsobilost či ochotu Mgr. Lípy účinně a kvalifikovaně hájit zájmy stěžovatele a ani úkony, které jako zástupce stěžovatele dosud činil. Odměnu a náhradu hotových výdajů za tyto úkony přizná Mgr. Daliboru Lípovi krajský soud.

III. Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

[17] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud zrušil napadené usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení, ve kterém bude krajský soud vázán vysloveným právním názorem podle § 110 odst. 4 s. ř. s.

[18] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v konečném rozhodnutí (§ 61 odst. 1 s. ř. s., § 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

pokračování

V Brně dne 30. listopadu 2017

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu